

Lihachev B.T. Pedagogika. Kurs lekcij / B.T.Lihachev. —4-e. izd. pererab. i dop. — M.: Jurajt-M, 2001g. — 607s. 11. Masharova T.V. Ispol'zovanie lichnostno-orientirovannyh tehnologij v obrazovanii. Materialy seminara / T.V.Masharova. — Kirov : Izd-vo VGPU, 2000. - 47 s. 12. Selevko G.K.Sovremennye obrazovatel'nye tehnologii: Uchebnoe posobie. — M.: Narodnoe obrazovanie, 1998. — 256 s. 13. Obrazovatel'nye tehnologii pri obuchenii discipline "Inostrannyj jazyk" (anglijskij) [Elektronnij resurs]. — Rezhim dostupa : http://study-english.info/work_program_political04.php

И.Ю.Лазарева

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Рассмотрены понятия «Технология» и «Педагогическая технология». Представлены основные методологические требования к педагогическим технологиям. Обоснованы особенности использования педагогических технологий при обучении иностранного языка.

I.Yu.Lazareva

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Розглянуто поняття «Технологія» і «Педагогічна технологія». Представлені основні методологічні вимоги до педагогічних технологій. Обґрунтовано особливості використання педагогічних технологій при навчанні іноземній мові.

I.Y.Lazareva

EDUCATIONAL TECHNOLOGY IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

The concept of "technology" and "Educational Technology". The basic methodological requirements for educational technology. Especially justified use of educational technology in teaching a foreign language.

Стаття надійшла до редакції 28.10.2012

УДК 004.422.81

*Шаров С.В., Мартинюк Т.І.
Мелітополь, Україна*

ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВИМОГИ

Вступ. Після приєднання України до європейського освітнього простору вища освіта стала одним з важливих показників політики та сучасного інформаційного суспільства. Особливості розвитку сучасного суспільства, а також яскраво виражена інформатизація, потребують більш широкого викорис-

тання інформаційних технологій у сфері освіти. Значним чинником виведення освіти на якісно новий рівень є не тільки оснащення навчальних закладів комп'ютерною технікою, а й розробка та впровадження якісних педагогічних програмних засобів з різних дисциплін.

Аналіз досліджень і публікацій. Розробкою теоретичних і практичних засад впровадження інформаційних технологій у навчально-виховний процес займаються такі видатні вчені як М. Жалдак, Н. Морзе, О. Співаковський. Вимоги до створення електронних засобів навчального призначення, зокрема електронних підручників, відображені у працях В. Лапінського, О. Зіміної, М. Шишкіної та інших вчених.

Формування цілей статті. Метою статті є висвітлення основних переваг використання електронних засобів навчального призначення та визначення основних вимог до їх створення.

Виклад основного матеріалу. Досвід використання комп'ютерів у навчанні дає підстави свідчити про можливість їх використання практично в усіх традиційних формах навчання з різним співвідношенням між традиційними та комп'ютерними режимами роботи. За рахунок застосування інформаційних технологій у навчально-виховному процесі можна отримати такі переваги:

- розвиток мотивації, посилення інтересу до навчання, в тому числі до способів здобування знань;
- розвиток мислення та інтелектуальних здібностей студентів;
- індивідуалізація та диференціація навчання;
- розвиток самостійності;
- надання переваги методам активного навчання;
- підвищення наочності навчання;
- збільшення арсеналу засобів пізнавальної діяльності, опанування сучасними методами наукового пізнання, пов'язаними із застосуванням комп'ютерів;
- розширення кола задач і вправ, зокрема практичного змісту, та їх розв'язування з використанням інформаційних технологій;
- спрощення та збільшення швидкості доступу до навчальних та наукових інформаційних ресурсів через мережу Internet [7, с. 205]

Одним з напрямів підвищення ефективності навчального процесу за допомогою інформаційних технологій є використання електронних засобів навчального призначення (ЕЗНП), які однозначно можна назвати потужним дидактичним засобом.

Під електронними засобами навчального призначення розуміються такі засоби навчання, що зберігаються на цифрових або аналогових носіях даних і відтворюються на електронному обладнанні. До них відносяться комп'ютерні програми загально-дидактичного спрямування, тренажери, електронні таблиці,

електронні бібліотеки, інформаційні ресурси для дистанційного навчання, тестові завдання, віртуальні лабораторні роботи, електронні навчальні видання тощо [5, с. 12]. До ЕЗНП може входити комплекс навчальних, контролюючих та інших програм. Крім того, обов'язковою є наявність методичних вказівок для роботи з програмним продуктом.

Програмно-педагогічні засоби, володіючи всіма особливостями паперових видань, мають ряд позитивних відмінностей і переваг. Зокрема: компактність зберігання в пам'яті комп'ютера, гіпертекстові можливості, мобільність, можливість оперативного внесення змін і доповнень, зручність пересилки інформації за допомогою електронної пошти. Арсенал дидактичних можливостей електронних засобів навчального призначення містить такі переваги: різноманітні форми подання інформації та типів навчальних завдань; забезпечення миттєвого зворотного зв'язку; широкі можливості інтерактивності навчального процесу; індивідуалізація та диференціація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів; розширення поля самостійності студентів; широкі можливості відтворення фрагментів навчальної діяльності; активізація самостійної роботи тощо.

Слід зазначити, що на ринку програмних продуктів є досить велика кількість педагогічних програмних засобів (ППЗ), призначених для супроводу навчально-вихованого процесу в освітніх закладах різного рівня акредитації. Однак, незважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій та збільшення кількості таких програмних продуктів, якість та ефективності навчальних програм залишається на низькому рівні. У даному випадку під якістю педагогічних програмних засобів можна розуміти ступінь відповідності можливостей програмного продукту певним потребам та меті навчального процесу. Крім того, потрібно враховувати готовність викладача та студентів використовувати нові інформаційні технології у навчальному процесі. З цього приводу О. Зошук зауважує, що комп'ютери не набули широкого поширення при викладанні предметів, безпосередньо не пов'язаних з інформатикою. Однією з основних причин цього він вважає наявність у викладачів психологічного бар'єру стосовно їх використання [2, с. 106].

Для створення якісного електронного засобу навчального призначення він повинен відповідати певним вимогам. Виділяють наступні типи вимог до ЕЗНП:

1. Педагогічні вимоги: реалізація принципів дидактики та методики; обґрунтованість вибору тематики курсу; педагогічна доцільність використання та ефективність застосування.
2. Технічні вимоги: стійкість до помилкових або некоректних дій користувача; захист від несанкціонованих дій користувача; ефективне використання технічних ресурсів; відновлення системної області перед завершенням ро-

боти програми; відповідність функціонування ППЗ опису у методичних рекомендаціях.

3. Ергономічні вимоги: врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів різних типів мислення та нервової діяльності; забезпечення рівня мотивації навчання під час взаємодії студентів з програмно-педагогічними засобами; вимоги щодо ефективності зчитування зображення та його розташування на екрані.
4. Естетичні вимоги: відповідність естетичного оформлення та кольорової гами функціональному призначенню ППЗ; виразність та упорядкування графічних елементів програмного засобу.
5. Вимоги до документації: єдиний спосіб побудови та оформлення основних документів на розробку та використання ППЗ, наявність технічного завдання на розробку програмного продукту [6, с. 34].

Програмні засоби навчального призначення також повинні відповідати вимогам доцільності створення та застосування, які полягають у тому, що програмний засіб (гіпермедійна система, інформаційна система тощо) потрібно наповнювати таким змістом, який найбільш ефективно може бути відтворений тільки за допомогою комп'ютера. Насамперед це стосується демонстрації процесів, реальне відображення яких за умов навчання ускладнена або неможлива [4]. Разом з тим, методика викладання кожного навчального предмету враховує своєрідність і особливості відповідної науки, тому правомірно говорити про методичні вимоги, які передбачають специфіку та своєрідність кожної дисципліни. Визначаючи педагогічні вимоги, що пред'являються до ППЗ, необхідно враховувати також обґрунтування теми для програмно-педагогічного засобу, що аргументоване певною методичною метою, та забезпечити подальшу перевірку педагогічної ефективності використання програмного засобу навчального призначення.

Разом із проектуванням алгоритму функціонування ЕЗНП та наповнення його навчальним контентом, слід звернути увагу на створення відповідного інтерфейсу. Таким чином, як для розробників ЕЗНП, так і для користувачів (учителів, викладачів, студентів, учнів) важливим є дотримання на етапі проектування програмного засобу вимог до графічного інтерфейсу, сформульованих з урахуванням психофізіологічних особливостей суб'єктів навчання, цілей навчання та специфіки предметного наповнення [3, с. 289].

Слід зазначити, що часто викладач, у разі відсутності специфічного навчального програмного засобу може запропонувати студентам універсальні програмні продукти (наприклад, графічні та текстові редактори, електронні таблиці тощо), які не відносяться до розряду програм, призначених для педагогічних цілей. Проте можливості цих програмних засобів такі, що при умілому підборі завдань та створенні на заняттях атмосфери творчості використання цих програм допомагає розвивати у студентів уяву, фантазію, інтуїцію, ініціа-

тивність. Їх цілеспрямоване використання дозволяє розширити можливості освітнього середовища та вивести на новий рівень продуктивну пошуково-дослідницьку і творчу діяльність студентів [1, с. 20].

Висновки. Отже, якісний електронний засіб навчального призначення дозволить отримати значні переваги при використанні у навчально-виховному процесі. Це можливо за рахунок використання інтегрованих у ЕЗНП потужних можливостей сучасних інформаційних технологій. Однак, створення такого програмного засобу вимагає високої кваліфікації виконавців та роботи цілого колективу фахівців. Електронні засоби навчального призначення повинні створювати люди, які володіють способами використання сучасних технологій, можуть обробити графічні зображення, знають основи створення якісної мультиплікації, а також мають знання з психології, педагогіки та фізіології.

Література: 1. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании: учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Издательский центр “Академия”, 2003. – 192 с. 2. Зошук О. Актуальні питання оптимізації процесів навчання шляхом впровадження найсучасніших інформаційно-комунікаційних технологій // О. Зошук / Наукові праці Донецького національного технічного університету. – Донецьк : ДВНЗ “ДонНТУ”, 2008. – Вип. 2. – С. 105 – 109. 3. Карташова Л. Нові підходи до проектування педагогічних програмних засобів та їх застосування / Карташова Л., Лапінський В. // International Conference “Strategy of Quality in Industry and Education”. – Дніпропетровськ : Пороги. – 2005. – С. 287–290. 4. Лапінський В. Принцип наочності і створення електронних засобів навчального призначення : [Електронний ресурс] / В. Лапінський. – Режим доступу : <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/9/statti/lapinskiy.htm>. 5. Положення про підготовку навчальних видань та електронних засобів навчального призначення [Текст] / [уклад. В. Т. Горбенко, Г. І. Лоза, І. О. Мікульонок]. – К. : НТУУ “КПІ”, 2008. – 48 с. 6. Морев И. Образовательные информационные технологии : учеб. пособ. / И. Морев. – Владивосток : Изд-во Дальневосточного университета, 2004. – 162 с. 7. Яцько О. Проблеми в інформативній освіті майбутніх економістів та шляхи їх вирішення / О. Яцько // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики : зб. наук. праць. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НметАУ, 2012. – С. 200 – 207.

Bibliography (transliterated): 1. Zaharova I. G. Informacionnye tehnologii v obrazovanii: ucheb. posob. dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij. – M. : Izdatel'skij centr “Akademija”, 2003. – 192 s. 2. Zowuk O. Aktual'ni pitannja optimizacii procesiv navchannja shljahom vprovadzhennja najsuchasnishih informacijno-komunikacijnih tehnologij // O. Zowuk / Naukovi pracj Donec'kogo nacional'nogo tehničnogo universitetu. – Donec'k : DVNZ “DonNTU”, 2008. – Vip. 2. – S. 105 – 109. 3. Kartashova L. Novi pidhodi do proektuvannja pedagogičnih programnih zasobiv ta ih zastosuvannja / Kartashova L., Lapins'kij V. // International Conference “Strategy of Quality in Industry and Education”. – Dnipropetrovs'k : Porogi. – 2005. – S. 287–290. 4. Lapins'kij V. Princip naochnosti i stvorennja elektronnih zasobiv navchal'nogo priznachennja : [Elektronnij resurs] / V.

Lapins'kij. – Rezhim dostupu : <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/9/statti/lapinskiy.htm>. 5. Polozhennja pro pidgotovku navchal'nih vidan' ta elektronnih zasobiv navchal'nogo pryznachennja [Tekst] / [uklad. V. T. Gorbenko, G. I. Loza, I. O. Mikul'onok]. – K. : NTUU "KPI", 2008. – 48 s. 6. Morev I. Obrazovatel'nye informacionnye tehnologii : ucheb. posob. / I. Morev. – Vladivostok : Izd-vo Dal'nevostochnogo universiteta, 2004. – 162 s. 7. Jac'ko O. Problemi v informativnij osviti majbutnih ekonomistiv ta shljahi ih virishennja / O. Jac'ko // Teorija ta metodika navchannja matematiki, fiziki, informatiki : zb. nauk. prac'. – Krivij Rig : Vidavnicij viddil NmetAU, 2012. – С. 200 – 207.

С.В. Шаров, Мартинюк Т.І.

ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВИМОГИ

Сучасні процеси інформатизації освіти вимагають більш широкого використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі. Одним із засобів практичної реалізації інформатизації є використання електронних засобів навчального призначення, які є потужним дидактичним засобом. У статті розглядаються переваги використання електронних засобів навчального призначення та вимоги до їх створення.

С.В. Шаров, Мартинюк Т.И.

ЭЛЕКТРОННЫЕ СРЕДСТВА УЧЕБНОГО НАЗНАЧЕНИЯ: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ТРЕБОВАНИЯ

Современные процессы информатизации образования требуют более широкого использования информационных технологий в учебно-воспитательном процессе. Одним из средств практической реализации информатизации является использование электронных средств учебного назначения, которые являются мощным дидактическим средством. В статье рассматриваются преимущества использования электронных средств учебного назначения и требования к их созданию.

S.V. Sharov, Martinuk T.I.

ELECTRONIC MEANS OF EDUCATIONAL PURPOSE: DESCRIPTION AND REQUIREMENTS

Modern education informatization processes are requiring more wide use of information technologies in the educational process. One of the practical implementation of information is the use of electronic media for educational purposes, which is a powerful didactic tool. The article examines the benefits of using electronic media for educational purposes and requirements for their creation.

Стаття надійшла до редакції 23.11.2012